

DE LOKALA DELARNA INOM PLANEN FÖR SMÅBARNSPEDAGOGIK

1.2. Den lokala planen för småbarnspedagogik

Grankulla stads lokala plan för småbarnspedagogik bygger på de riksomfattande grunderna för planen för småbarnspedagogik, kompletterade med Grankullas prioriteringar. De lokala delarna i dokumentet är märkta med blått. I Grankulla har vi fokus på barnets och familjens välmående och verksamheten styrs förutom av stadens värderingar av visionen för småbarnspedagogiken ”Starka rötter, bärande vingar”. Planen för småbarnspedagogik har gjorts upp som likalydande planer på finska och svenska som har godkänts i det finska respektive svenska utskottet för utbildning och småbarnspedagogik i juni 2022.

Grankulla stads lokala plan för småbarnspedagogik definierar, styr och stöder småbarnspedagogiken i alla finskspråkiga och svenskspråkiga kommunala och privata enheter för småbarnspedagogik som verkar på Grankulla stads område. Planen för småbarnspedagogik presenterar också den öppna familjeverksamheten som en del av det stöd som ordnas för barnets växande, inläring och välmående. Alla enheter inom småbarnspedagogiken utarbetar varje år före den 15.9 en Verksamhetsplan (bilaga 1) och preciserar i den hur man förverkligar planen för småbarnspedagogik i varje enhet med beaktande av den enskilda enhetens särdrag. Förutom verksamhetsplanen utarbetar enheternas alla grupper ett Teamets pedagogiska avtal (bilaga 2).

I uppdateringen av den lokala planen för småbarnspedagogik i enlighet med planen för småbarnspedagogik 2022 deltog en arbetsgrupp som bestod av personal från olika yrkesgrupper inom småbarnspedagogiken och förskolan. Chefen för småbarnspedagogiken ledde arbetet. I uppdateringen utnyttjade man den kommunala planen för småbarnspedagogik från år 2019, där alla enheter före bearbetningen kommenterade vad som behövde uppdateras och hur. För att involvera vårdnadshavarna och barnen i uppdateringen av planen beaktades de observationer vårdnadshavarna och barnen själva fört fram i kundenkäten i slutet av år 2020. Före utskottsbehandlingen fick centrala kontaktpersoner inom både grundläggande utbildning och social- och hälsovårdssektorn ge sina kommentarer till texterna på sektorsövergripande KOHVA-möten (fi. Kasvun, Oppimisen ja Hyvinvoinnin VALmistelu, sve. Växande, Lärande och Välmående förberedelser) och inom HYTE möten (fi. Hyvinvointi ja Terveys, sve. Välmående och hälsa).

Enheter inom småbarnspedagogik utvärderar varje år i samband med gruppernas utvärderingar, hur planen för småbarnspedagogik förverkligats. Ledningsgruppen för småbarnspedagogik utvärderar planen för småbarnspedagogik i sin helhet. De lokala delarna av planen för småbarnspedagogik uppdateras vid behov utifrån respons från barnen, vårdnadshavarna och personalen.

1.3 Barnets plan för småbarnspedagogik

Barnets plan för småbarnspedagogik (i fortsättningen används benämningen *barnets plan*, bilaga 3) är ett pedagogiskt dokument som gruppens lärare inom småbarnspedagogik ansvarar för. Barnets plan utarbetas inom två månader efter att barnet börjat i småbarnspedagogiken. Läraren inom småbarnspedagogik sammankallar barnets vårdnadshavare och för en diskussion om barnets plan minst två gånger under verksamhetsåret. I det här arbetet utnyttjar man hela teamets expertis. Övriga diskussioner som förs med familjen och barnet i samband med barnets plan är Föra barnen

på tal-samtal och diskussionen gällande den omfattande hälsoundersökningen. Barnets plan antecknas på en elektronisk blankett som vårdnadshavarna också får se, till exempel via e-tjänsten. Barnet hörs genom en separat enkät (bilaga 4) som bifogas till barnets plan.

Processbeskrivning:

1. Läraren inom småbarnspedagogik förbereder barnets plan för småbarnspedagogik.
2. Läraren inom småbarnspedagogik kallar vårdnadshavare och eventuella andra deltagare (t.ex. speciallärare inom småbarnspedagogik dvs. speciallärare, språk- och kulturlärare dvs. KieKu) till en diskussion kring barnets plan. Om vårdnadshavarna har delad vårdnad kallas de till en gemensam diskussion om barnets plan. I det mötet kan också andra personer som är viktiga för barnet delta om båda vårdnadshavarna tillåter det. I ett sådant fall ska den som tillkallar till mötet försäkra sig om att vårdnadshavarna gett sitt samtycke.
3. Teamet för en diskussion utifrån barnets plan som uppgjorts på förhand.
4. Läraren inom småbarnspedagogik eller någon annan i personalen som har ansvar för fostran håller ett Föra barnen på tal-samtal med vårdnadshavarna före barnets plan uppgörs eller i samband med det.
5. Läraren inom småbarnspedagogik diskuterar med vårdnadshavarna om barnets plan och gör planen klar.
6. Läraren inom småbarnspedagogik presenterar barnets plan för det övriga teamet och teamet för en diskussion utgående från planen.
7. Planen är klar inom två månader efter att barnet börjat i småbarnspedagogiken.

Barnets plan för småbarnspedagogik inklusive väsentliga bilagor är dokument som arkiveras bestående. Då barnet flyttar från en enhet till en annan överförs barnets plan med barnet från den föregående enheten om flytten sker inom Grankulla stad. Då barnet flyttar över kommungränsen eller till en privat enhet, arkiveras dokumenten och kopior av dem överlämnas till barnets vårdnadshavare för att överföras till den nya enheten.

1.4. Ärenden som vi fattar beslut om på lokal nivå

Inkludering och inkluderande arbetssätt i all verksamhet behandlas närmare i kapitel 4. Förvaltningsbeslut som gäller barnets stöd görs av chefen inom småbarnspedagogik, och beslutet fattas utgående ifrån de förslag som enhetens chef lagt fram i samråd med speciallärarens expertis och åsikt. Beslutsprocessen gällande stöd beskrivs närmare i kapitel 5.

2.2 Verksamhetsformer inom småbarnspedagogiken

Både kommunala och privata enheter ordnar småbarnspedagogik. Privata tjänster inom småbarnspedagogik med olika betoningar är oberoende av vilken kommun de finns i även tillgängliga för familjer som är bosatta i Grankulla. Staden stöder de familjer som använder privat småbarnspedagogik både med servicesedlar och genom kommundillägg som stöd för privat vård av barn.

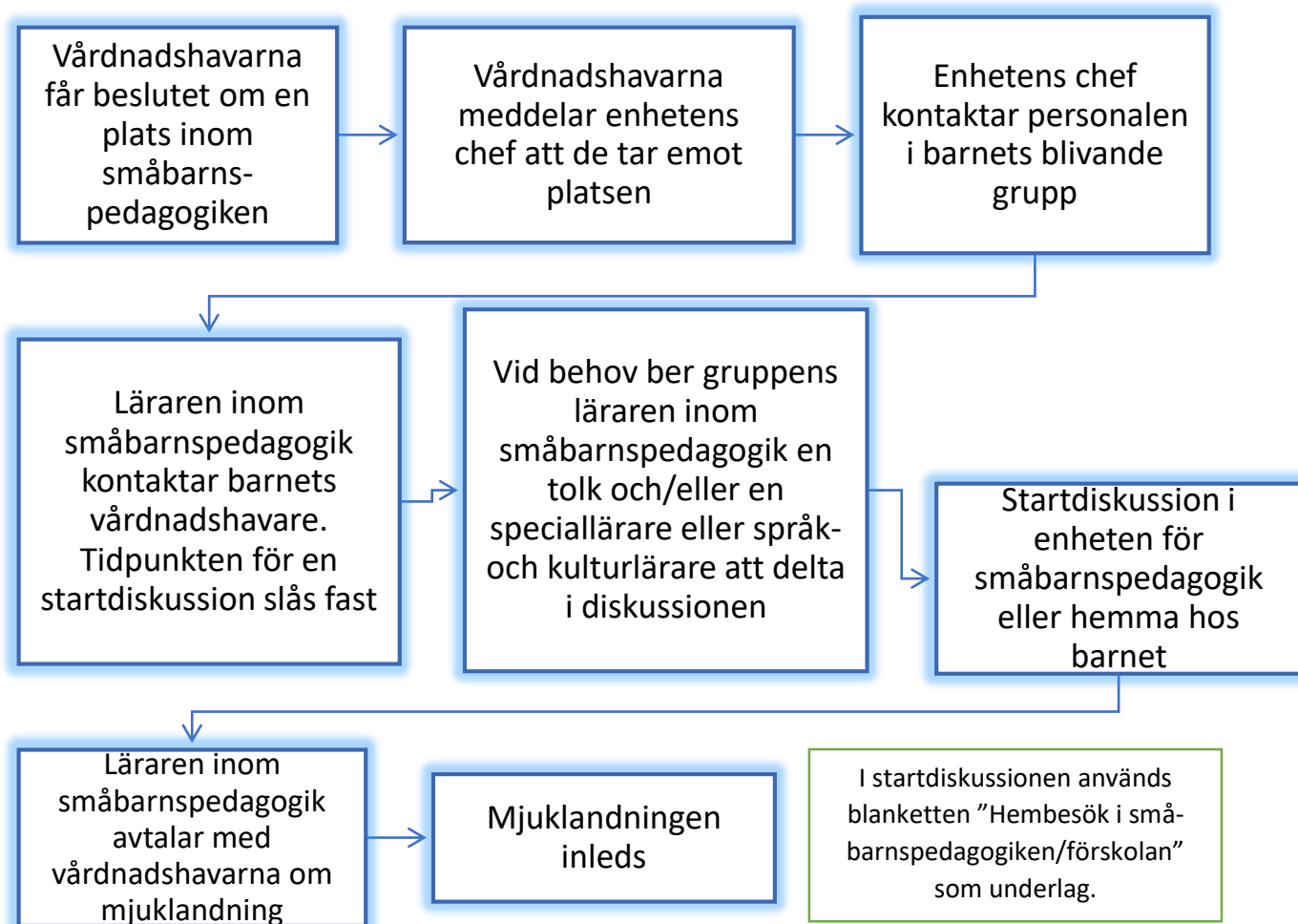
I Grankulla är en levande tvåspråkighet viktig och inom småbarnspedagogiken stärker vi det positiva förhållningssättet till det andra inhemska språket och kulturen. Det svenska språkbadsdaghemmet ger barn i finskspråkiga familjer en möjlighet att lära sig det nya språket. Efter småbarnspedagogiken och förskolan fortsätter språkbadsprogrammet i språkbadsklasser i den finska skolan.

Skiftesvård erbjuds till de barn som på grund av vårdnadshavarens arbete eller studier behöver det. Utskotten har utarbetat separata kriterier för att bevilja plats inom skiftesvård för ett barn.

2.3. Småbarnspedagogiken som en del av barnets uppväxt och lärtig

För att skapa en trygg start inom småbarnspedagogiken för barnet tillämpas modellen för mjuklandning. Till modellen hör ett hembesök före starten inom småbarnspedagogiken. Det teta samarbetet med vårdnadshavarna framhävs särskilt under de första veckorna. Vårdnadshavarna är välkomna till enheten för att följa med barnets vardag. Mjuklandning kan vid behov också tillämpas då barnet byter grupp eller enhet.

PROCESSEN VID DAGVÅRDSSTART/FÖRSKOLESTART

Lokalt diagram 1: barnets dagvårdsstart

2.4. Värdegrunden

I verksamheten och målen för småbarnspedagogiken syns förutom de grundläggande värderingarna som beskrivs i grunderna för planen för småbarnspedagogik även Grankulla stads strategi för åren 2023–2030 samt den bärande visionen inom småbarnspedagogiken och förskoleundervisningen *”Starka rötter, bärande vingar”*. I verksamheten inom småbarnspedagogik är vi måna om miljön och fungerar i enlighet med målen för Klimatneutrala Grani 2035 och hållbar utveckling. Miljöfostran blir en naturlig och bestående del av vardagen inom småbarnspedagogiken i Grankulla. Det här har specificerats i Planen för miljöfostran som finns som bilaga (bilaga 5).

3.1. Riktlinjer för att utveckla verksamhetskulturen

Både vuxna och barn lär sig, växer och utvecklas i växelverkan med andra. Detta är en holistisk process som sker överallt under hela livstiden. I en gemenskap med ständigt lärande, fungerar barn och vuxna tillsammans och planerar, provar och utvärderar nya och olika tillvägagångssätt. Att uppleva gemenskap och att höra till en gemenskap är centralt för lärande och delaktighet. Inom gemenskapen ska man uppmuntras till att experimentera, försöka och vara uthållig, men det ska också vara tillåtet att göra misstag.

Personalen förväntas ha ett reflekterande arbetssätt i förhållande till sig själv, teamet och hela arbetsgemenskapen. Dessutom förutsätts en genuin vilja att utvecklas i sitt arbete. Alla anställda ska få respons, handledning och stöd av den övriga personalen och sin chef för att utveckla sitt kunnande. I varje enhet ordnas gemensamma möten för hela personalen, teammöten och även regelbundna temamöten för olika yrkesgrupper. Under dessa möten diskuterar deltagarna aktuella ärenden, utvärderar verksamheten och delar med sig av sina erfarenheter.

Läraren inom småbarnspedagogik har ett centralt ansvar för att planera, utvärdera och utveckla verksamheten i sitt team. All verksamhet ska vara pedagogiskt motiverad (heldagspedagogik). Hur den pedagogiska verksamheten genomförs samt kvaliteten på pedagogiken och utvärderingen av den beskrivs mer ingående i kapitel 4. Reflektion över de mål och uppgifter som man kommit överens om gemensamt, regelbunden utvärdering av arbetet samt respons från vårdnadshavarna och andra samarbetspartner främjar lärandet i teamen och i gemenskapen. Samarbetet både mellan grupperna och inom hela arbetsgemenskapen kan ske genom olika evenemang, gemensam verksamhet eller genom att medlemmarna i arbetsgemenskapen delar med sig av olika professionella arbetsmetoder och synvinklar.

I verksamhetskulturen inom småbarnspedagogik utvecklas verksamhet och inlärningsmiljöer som gynnar lek. Betydelsen av lek beskrivs närmare i kapitel 4.4.

Delaktighet betyder att barnen får sin röst hörd och att verksamheten skapas tillsammans. För att barnet ska kunna uppleva delaktighet måste omgivningen vara trygg. Trygghet skapas genom växelverkan, anknytningsrelationer, gemensamma regler för gruppen och konsekvent arbete. I en trygg miljö får barnet stöd för att utveckla sin egen identitet och självkänsla. Alla medlemmar i gruppen är uppskattade och respekterade, alla får sin röst hörd så att var och en känner att de är en del av gruppen. I en inkluderande verksamhetskultur fungerar de vuxna som modeller för barnen och visar hur en jämlik och jämställd gemenskap fungerar. Jämlikhet betyder inte att alla är lika. I en inkluderande verksamhetskultur ska barnets intresse alltid beaktas och att till exempel isolera barnet från gruppen gynnar inte barnet. Ramen för den

pedagogiska verksamheten planeras så att den stöder och inkluderar alla barn. Då kan varje barn vara delaktigt i all verksamhet.

Rätten till det egna språket, den egna kulturen och åskådningen är grundläggande rättigheter som beaktas i alla enheter inom småbarnspedagogiken. Utöver de språk som förekommer i barngruppen bekantar man sig i Grankulla även med det andra inhemska språket via lek.

Språkmedveten småbarnspedagogik är något som all barn har rätt till. Personalen förstår vikten av språk i småbarnspedagogiken och ser språklig mångfald som en resurs och rikedom. Som stöd för utvecklandet av språkmedveten småbarnspedagogik i Grankulla används Handboken för språk-, kultur och åskådningsmedveten småbarnspedagogik (bilaga 6).

Kulturellt hållbar utveckling främjas genom att barngruppen får lära känna olika kulturer. Personalen ser till att kulturell mångfald blir bekant för alla barn i gruppen. Mer om detta i Planen för miljöfostran som finns som bilaga (bilaga 5).

Vår grundläggande uppgift är att värna om tryggheten inom grupperna i småbarnspedagogiken, samt att förebygga våld, mobbning, trakasseri och diskriminering. I enheterna arbetar man dessutom i enlighet med Antimobbningsplanen (bilaga 9).

Vi anser att det är viktigt att stödja barnets emotionella färdigheter och välmåendeförmåga genom hela verksamhetsåret. Speciallärarna inom småbarnspedagogiken i Grankulla har utarbetat verktyget Känslö- och Kompisfärdighetens stig (bilaga 7) som stöd för personalen. Verktyget har utarbetats för att personalen i småbarnspedagogiken och förskolan ska kunna stödja emotionella och sociala färdigheter. I verksamheten är det viktigt att ge barnen positiv feedback och barnen får öva sig i att reglera sina känslor samt lösa problem med hjälp av en vuxen i en trygg miljö.

Enheterna inom småbarnspedagogiken har en Säkerhetsplan (bilaga 8) som uppdateras varje år. Barnen får öva på hur de ska agera i en nödsituation. Alla arbetstagare är skyldiga att se till att miljön är säker. Personalen gör en felanmälan då de upptäcker säkerhetsbrister i den fysiska miljön.

Miljöfostran och hållbar utveckling är en del av arbetet för att utveckla verksamhetskulturen. Hållbara levnadssätt i den småbarnspedagogiska vardagen beskrivs i Planen för miljöfostran som skrivits för småbarnspedagogiken i Grankulla (bilaga 5).

I början av verksamhetsåret går barnen och personalen igenom de ovannämnda planerna och gruppen förbinder sig att följa dem.

3.2. Lärmiljöer inom småbarnspedagogiken

I lärmiljöerna beaktas den psykiska, sociala och fysiska dimensionen. Målsättningen är att planera, bygga upp och utvärdera lärmiljöerna tillsammans med barnen utifrån deras behov och intressen. En mångsidig lärmiljö främjar växande och lärande samt är sund och trygg. Lärmiljön formar barnens värld och lockar till fysisk aktivitet och lek, att undersöka och förundras, att uppleva och uttrycka konst samt att engagera sig i meningsfull interaktion. I småbarnspedagogiken bygger lärmiljön på funktionella och estetiska perspektiv så att barnen upplever kunnande och delaktighet samtidigt som en harmonisk, tydlig och kreativ miljö både lugnar och uppmuntrar till en trygg småbarnspedagogisk vardag.

Utrymmen avsedda för lek ska vara anpassade till barnens ålder och utvecklingsnivå och därmed också bidra till att barnen engagerar sig i lekar som varar längre. Material och lekredskap och annat som behövs för kreativ verksamhet ska finnas inom räckhåll för barnen med beaktande av säkerheten. En lugn och stressfri vardag samt smågruppsverksamheten har en grundläggande betydelse för barnens trygghetskänsla. En flexibel dagsrutin som är anpassad enligt barnens dagsrytm, möjliggör för barnen att få en klar uppfattning om återkommande rutiner och händelser, och detta stöder barnen i en balanserad utveckling. Smågrupperna bildas flexibelt och grupperna kan ändras utgående från barnens behov och de pedagogiska målsättningarna. Genom smågruppsverksamhet får lärarna inom småbarnspedagogiken möjlighet att höra, se och handleda varje barn individuellt.

I Grankulla kan olika lärmiljöer utnyttjas mångsidigt. Detta gäller småbarnspedagogikens lokaler och gårdar samt även byggd och obebyggd miljö som finns på gångavstånd.

I Grankullas Plan för miljöfostran inom småbarnspedagogik beskrivs lärmiljöer ur miljöfostrans synvinkel (bilaga 5).

3.3. Samarbete inom småbarnspedagogiken

Utöver regelbundet återkommande diskussioner (bland annat Föra barnen på tal-samtal och barnets plan för småbarnspedagogik) informerar personalen vårdnadshavarna om barnets dag muntligt eller skriftligt. Dagliga situationer som när barnet kommer till småbarnspedagogiken eller far hem är naturliga tillfällen för personalen att berätta om barnets dag. En öppen kommunikation stärker förtroendet mellan personal och vårdnadshavare. I vecko- eller månadsbrev till vårdnadshavarna kan personalen allmänt berätta om olika händelser. Utöver e-tjänsten kan e-post, textmeddelanden eller telefonsamtal fungera som kontaktkanaler. Vårdnadshavarna och personalen har rätt att använda en tolk som stöd för växelverkan.

I Grankulla används Föra barnen på tal-metoden som är frivillig för familjerna (Familj och barn i samspel-metoden). Det handlar om en lågtröskelmetod som ska stödja en stabil och smidig vardag för barnet. Man erbjuder familjerna diskussion alltid då det behövs, till exempel då barnet börjar i småbarnspedagogiken, byter grupp eller enhet. Diskussionen kan användas i förebyggande syfte eller då förändringar kommer fram i familjens vardag. Under diskussionen kartläggs faktorer som skyddar barnet och områden i barnets liv som kräver stöd.

Inom småbarnspedagogiken möjliggör man vårdnadshavarnas delaktighet till exempel genom interaktiva vårdnadshavarmöten. Varje vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta i planeringen och utvärderingen av småbarnspedagogiken t.ex. i samband med uppgörandet och/eller utvärderingen av barnets plan. Flera av enheterna inom småbarnspedagogiken i Grankulla har en aktiv föräldraförening.

Småbarnspedagogiken i Grankulla samarbetar med hälso- och sjuk- samt socialvården. Samarbetet kan bestå av experttjänster hos rådgivningen, familjerådgivning, tjänster inom familjearbetet och barnskydd. Sektorsövergripande samarbete är en viktig del av en helhetsinriktad utvärdering av barnets tillväxt, utveckling och välmående. Syftet med samarbetet är att identifiera ett eventuellt behov av stöd och garantera att småbarnspedagogiken motsvarar det enskilda barnets behov. Betydelsen av det sektorsövergripande samarbetet betonas om någon känner oro för barnets utveckling eller välmående. Då kan man i samarbete med vårdnadshavarna fylla i blanketten för

sektorsövergripande samarbete (bilaga 10), till exempel för rådgivning eller ergoterapi. I blanketten kommer det fram småbarnspedagogikens syn på barnets utveckling och välmående.

Småbarnspedagogiken i Grankulla samarbetar med rådgivningen i ett tidigt skede och tätare då barnet fyller fyra år. I samband med fyraårsgranskningen görs en omfattande utvärdering av barnets välmående och de faktorer som inverkar på hälsan. Samarbetet innefattar ett samtal i småbarnspedagogiken om barnets plan samt en omfattande hälsoundersökning som görs på rådgivningen och omfattar undersökningar av hälsovårdare och läkare. I den omfattande hälsoundersökningen granskas hela familjens välbefinnande och hälsa.

Övriga samarbetspartner är bildningstjänster, bibliotekstjänster, kultur- och idrottstjänster samt olika företag, organisationer och samfund. Syftet med samarbetet är att utvidga lärmiljöerna och erbjuda barnen olika kulturella upplevelser. Samarbetet med dessa aktörer stöder de pedagogiska målsättningarna inom småbarnspedagogiken och säkerställer en högklassig småbarnspedagogik.

Arbetsgruppen för arrangerandet av stödformer, TJR (fi. Tuen järjestämisen ryhmä) består av speciallärare och språk- och kulturlärare inom småbarnspedagogik. De träffas regelbundet. TJR gruppen träffar även två gånger per år kommunens terapeuter och rådgivningspsykologen för att utveckla samarbetet.

4.1 Referensram för den pedagogiska verksamheten

Utgångspunkten för verksamheten är smågruppsverksamhet där grupperna är pedagogiskt motiverade och valda. Verksamheten utgår ifrån inkluderande principer och varje barn får känna delaktighet och framgång. Smågruppsverksamheten gör det också möjligt att dela upp gruppen på ett ändamålsenligt sätt.

I Grankulla utgör heldagspedagogik utgångspunkten för planering och verkställande av småbarnspedagogiken. Heldagspedagogiken är en metodisk och värdefull verksamhet som inte begränsar sig till enstaka ögonblick utan alla stunder ses som betydelsefulla lär- och undervisningssituationer att ta fasta på. Vid planering av den pedagogiska verksamheten är utgångspunkten samarbete med barnen, vilket betyder att barnens önskemål och intressen är centrala. Barnens önskemål utreds till exempel via möten med barnen. Man för diskussioner kring barnens tankar och önskemål och uppmuntrar varje barn till att föra fram sina egna åsikter. Den pedagogiska verksamheten utvärderas regelbundet tillsammans med barnen och verksamheten utvecklas utgående från responsen. Grupperna utvärderar sin verksamhet två gånger per år med hjälp av separata indikatorer, vad som varit lyckat och vad som behöver utvecklas. Utvärderingarna skickas till chefen för småbarnspedagogik (mer information om detta i kapitel 7).

Inom småbarnspedagogiken värdesätts tema arbete som arbetsmetod, var man utgår ifrån barnens önskemål och intressen, och där man arbetar och lär sig nytt med hjälp av bl.a. olika experiment och arbetssätt. Personalen ansvarar för att skapa helheter för inläring kring barnens intressen där gruppens och det enskilda barnets behov har tagits i beaktande. Vi uppmuntrar till helhetsbetonad och diversifierad inläring. Personalen är aktivt närvarande i barnens verksamhet och iakttar barnens initiativ även i vardagliga situationer.

4.2. Pedagogisk dokumentation

Målet är att lära känna barnet, barnets intressen och tankesätt samt förstå relationerna och växelverkan mellan barnen. Personalen har kunskap om dokumenteringsprocessen och dess värde då de planerar pedagogisk verksamhet med barnet i fokus. I Grankulla omfattar den pedagogiska dokumenteringen till exempel barnens parlament, sagotering, anteckningar om barnens frågor, fotografier, videosnuttar och konstnärliga alster. En viktig del är de iakttagelser som lärarna inom småbarnspedagogiken antecknar. Barnets plan för småbarnspedagogik är en del av den pedagogiska dokumenteringen (beskrivs i kapitel 1). Barnets väg genom småbarnspedagogiken dokumenteras kontinuerligt i barnets egen mapp som antingen är fysisk, elektronisk eller en kombination av dessa.

4.3. Mångsidiga arbetssätt

Då man planerar och väljer arbetssätt beaktas gruppens och barnens individuella behov, ålder och intressen. Utgångspunkten är alltid barnets delaktighet samt funktionella och varierande arbetssätt. I arbetet uppmuntras barnet att förundras över saker och undersöka dem tillsammans med andra. Personalen har ett sensitivt bemötande för barnens initiativ, både verbala och icke-verbala.

I Grankulla används Grani DigiLab som är en lärmiljö där det finns ny teknologi, såsom 3D-skrivare, programmering, AR och VR. Grankulla stad har utvecklat ett verktyg som kallas Digrädet – Framtidens forskare (fi. Digipuu – Tulevaisuuden tutkijat) som stöder och utvecklar barnens digikunskaper på ett åldersanpassat sätt. Leken är den viktigaste utgångspunkten i utvecklingen av digikunskaperna. I Digrädet har utvecklingen av digikunskaperna hos barn samt övningarna beskrivits åldersvis. Det finns t.ex. forskarportföljer som kan beställas till enheterna, där barnen får forska i vetenskap och naturfenomen.

4.4. Leken som grund för utveckling, inläring och välbefinnande

Under lekens gång säkerställer de vuxna att varje barn har en möjlighet att delta i leken utgående från sina egna färdigheter. I detta är den vuxnas närvaro och stöd viktigt. Personalen uttrycker leken med ord och är både fysiskt och psykiskt närvarande i leksituationen. Leksakerna och lekplatsen omformas så att de passar för respektive tillfälle och är i enlighet med barnens intressen. Utifrån barnens initiativ ordnar de vuxna styrd lek i enlighet med heldagspedagogik både inomhus och utomhus. Inom styrd lek får barnet bland annat öva sina emotionella och sociala färdigheter enligt Känslö- och Kompisfärdighetens stig (bilaga 8).

De vuxna förhåller sig och reagerar på barnens initiativ till lek på ett öppet och genussensitivt sätt. Under lekens gång observerar och dokumenterar personalen vad barnet är intresserat av och hur barnet fungerar i växelverkan med andra.

Personalen formar och bygger lärmiljöer kring leken och i dem inkluderas alla delområden från planen för småbarnspedagogik. Barnet deltar aktivt i planeringen och byggandet av lärmiljöerna. Barnets önskemål och intressen utgör en central del i utvecklandet av lärmiljöerna. Lärmiljöerna är flexibla så att även långvarig lek är möjlig och blir av. Lärmiljöerna beskrivs närmare i kapitel 3.

I leken möts barnets inre och yttre värld

Lokalt diagram 2. Lekens betydelse

4.5. Lärområden

Alla barn blir sedda och hörda varje dag. Det här uppnås genom smågruppsverksamhet, med hjälp av bilder och genom att de vuxna är aktivt närvarande och aktivt tar kontakt med barnen. Språklig medvetenhet utvecklas såväl i barngrupperna som bland personalen. Man bekantar sig med de språk som barnen kan och gör dem synliga i vardagen i gruppen. Alla språk är tillåtna och personalen har en positiv inställning till språk. För att utveckla språklig medvetenhet används Handboken för språklig, kulturell och åskådningsmässig medvetenhet inom småbarnspedagogiken (fi. Kieli-, kulttuuri- ja katsomustietoisien varhaiskasvatuksen käsikirja) (bilaga 6). Personalen stöder konsekvent och medvetet alla barns utveckling av ordförrådet. Personalen använder sig av ett enkelt, beskrivande och tydligt språk med barnen, man sjunger, lär ramsor, läser böcker och skapar tid och rum för lugna diskussioner.

I Grankulla har personalen en öppen inställning till olika språk och kulturer. Vi ger akt på språklig medvetenhet och ökning av den i den dagliga verksamheten. Då barnen leker får de använda det språk som känns naturligt för dem. Personalen förstår innebörden av ett eget språk och förbjuder inte användningen av det utan ser det som en rikedom. Ett barn som kan ett annat språk än undervisningsspråket i småbarnspedagogiken uppmuntras att föra fram sin språkkunskap. Barnens vårdnadshavare har primärt ansvar för att barnet lär sig sitt

modersmål. Småbarnspedagogiken har nära samarbete med vårdnadshavarna. Vårdnadshavarna har rätt att använda tolk i diskussioner som de deltar i. Att använda tolk säkerställer också personalens rättigheter.

I Grankulla finns kommunal svenskspråkig språkbadsverksamhet både inom småbarnspedagogiken och förskolan. I Grankulla finns dessutom engelskspråkiga privata enheter inom småbarnspedagogik.

I Grankulla stöds barnens språkliga utveckling samt utvecklingen av en språklig och kulturell identitet. För att stödja den språkliga utvecklingen används bland annat Familjen Kippin-materialet och arbetsredskapet SpråkPeda. Den språkmedvetna lärmiljön utvärderas med hjälp av arbetsredskapet SpråkPeda minst en gång varje verksamhetsperiod. Enheterna inom småbarnspedagogik samarbetar också kontinuerligt med Grankulla bibliotek bland annat i form av biblioteksbesök.

Mångsidig motion ordnas både utomhus och inomhus. Vi utnyttjar rörelse på ett pedagogiskt sätt i olika situationer och stunder. Personalen förstår vilken betydelse rörelse har för ett barns helhetsmässiga välmående. Motionsredskap finns tillgängliga för barnen i mån av möjlighet. Miljöerna vid de småbarnspedagogiska enheterna ska vara tillåtande och möjligheten till motion och rörelse nekas inte utan snarare ska man överväga hur barnen kan röra på sig på ett tryggt sätt. I Grankulla finns olika platser för motion och idrott (såsom simhallen, ishallen och idrottsplanen) på gångavstånd och platserna utnyttjas i den pedagogiska verksamheten.

Personalen har kännedom om och bemöter likvärdigt barn och familjer från olika åskådningar och förstår mångfalden. I verksamheten lär man känna de religioner och andra åskådningar som finns i gruppen samt religionslöshet till exempel under festtider och i vardagliga situationer (matkultur, klädsel). Olika åskådningar ska få synas och vara en del av gruppen och verksamheten och genom det skapar man ömsesidig respekt och förståelse. Åskådningsfostran är obunden och det är viktigt med öppen kommunikation och samarbete med vårdnadshavarna. Det är även möjligt att samarbeta med olika åskådningsamfund.

Närmiljön i Grankulla blir bekant för barnen bland annat genom utfärder som är en del av deras vardag inom småbarnspedagogiken. Målsättningen är att barnen blir bekanta med staden och att skapa ett positivt och respekterande förhållande till naturen.

Småbarnspedagogiken i Grankulla främjar hållbar utveckling genom t.ex. energibesparing och återvinning samt minskning av avfall. Barnen deltar och är aktiva aktörer i strävan efter hållbar utveckling till exempel genom att de deltar i olika faser av återvinningen. Ytterligare information finns i Planen för miljöfostran (bilaga 5).

Syftet med den kreativa verksamheten är att uppmuntra barnen till att uttrycka sig verbalt och kroppsligt med hjälp av till exempel musik, konst, handarbete, drama, dans och lek. Med hjälp av dessa metoder får barnet en möjlighet att hantera och visa sina känslor, även utan ord. Barnen erbjuds möjlighet att uppleva, uttrycka sig och kommunicera verbalt och kroppsligt samt bekanta sig med olika konstarter och kulturarvet. Barnen har möjlighet att dagligen få använda sig av olika material och arbetsverktyg. I Grankulla ordnar kulturtjänsterna evenemang för grupper.

5.1. Principer och ansvar för att ordna stöd

Stödet som beskrivs i planen för småbarnspedagogik i Grankulla omfattar kommunal och privat småbarnspedagogik, gruppfamiljedagvård och familjedagvård. I Grankulla fungerar arbetsgruppen för arrangerandet av stödformer TJR (fi. Tuen järjestämisen ryhmä, TJR). Gruppen består av speciallärare och andra sakkunniga inom småbarnspedagogiken. I arbetsgruppen utvecklas specialundervisningen inom småbarnspedagogiken i Grankulla samt det sektorsövergripande samarbetet för att främja välmående hos de barn och familjer som behöver stöd.

KOHTA - Stöd för växande, inlärning och välmående samt Öppen (fi. Kasvun, Oppimisen ja Hyvinvoinnin Tuki ja Avoin) är ett sammanträde för TJR, personalen från den öppna familjeverksamheten samt cheferna för speciallärarna inom småbarnspedagogiken. KOHTA leds av chefen för småbarnspedagogik. I KOHTA-gruppen behandlas aktuella ärenden i anslutning till ordnande av stöd som TJR lägger fram, ärenden som den öppna familjeverksamheten lyfter fram samt allmänna frågor angående stödarrangemang.

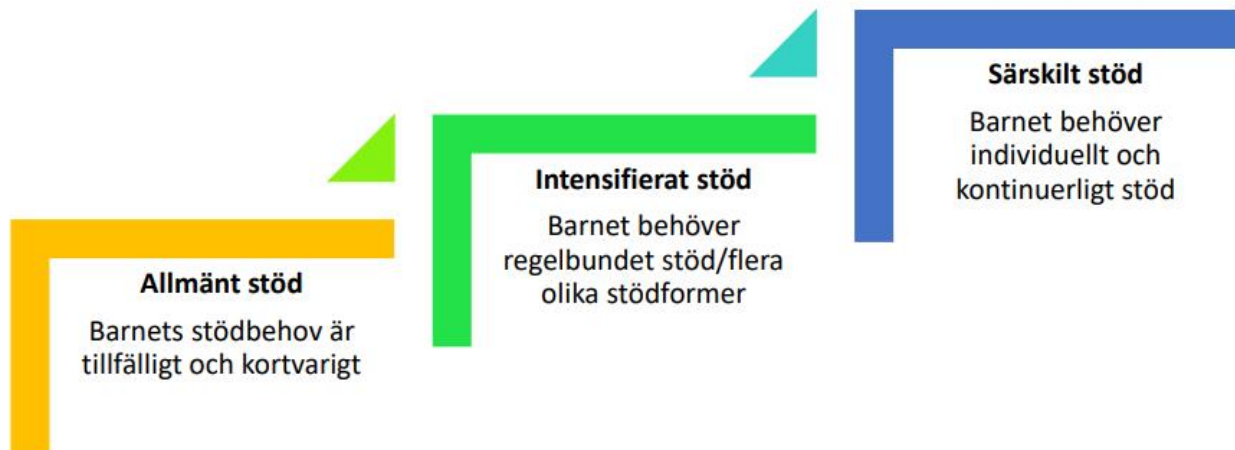
Chefen för småbarnspedagogik fattar förvaltningsbeslut om intensifierat stöd, särskilt stöd och stödtjänster både för den kommunala och privata småbarnspedagogiken som finns inom kommungränserna.

Förebyggande verksamhet och tidigt stöd

Grankulla erbjuder öppen familjeverksamhet. Målet för den öppna familjeverksamheten är att verka som en tjänst med låg tröskel för att främja familjernas välbefinnande. I samband med den öppna familjeverksamheten fungerar aktörer från olika sektorer i enlighet med familjecentermodellen. Småbarnsfamiljer har en egen mötesplats där de kan träffas och få tidigt stöd och handledning. Speciallärare och språk- och kulturlärare inom småbarnspedagogiken besöker den öppna familjeverksamheten regelbundet. Vid behov kan familjen hänvisas till övrig närservice. En av den öppna familjeverksamhetens viktigaste värderingar är familjernas delaktighet. Öppen familjeverksamhet erbjuds familjer som har barn som inte omfattas av småbarnspedagogiken. Den öppna småbarnspedagogiken deltar också som stöd för integration. Familjearbete utförs sektorsövergripande till exempel som pararbete i form av hembesök. Be om hjälp-funktionen på stadens webbsidor är en stödtjänst med låg tröskel för barnfamiljer i Grankulla.

Föra barnen på tal-samtal har implementerats i Grankulla som en gemensam verksamhetsrutin för hela kommunen. Avsikten med samtalet är att tillsammans med vårdnadshavarna stanna upp och fundera på hur familjens vardag ser ut ur barnets synvinkel. Noggrannare beskrivning i kapitel 3.3.

5.3. Genomförandet av stödet i småbarnspedagogiken

Allmänt stöd
Barnets stödbehov är tillfälligt och kortvarigt

Intensifierat stöd
Barnet behöver regelbundet stöd/flera olika stödformer

Särskilt stöd
Barnet behöver individuellt och kontinuerligt stöd

Lokalt diagram 3: Stödtrappstegen

Då ett barns utveckling eller välmående väcker oro diskuterar personalen i småbarnspedagogikgruppen sinsemellan och för sedan ärendet på tal med vårdnadshavarna. Om en vårdnadshavare känner oro för sitt barn och talar med någon från personalen om detta, för den personen informationen vidare till teamet. Gruppens lärare inom småbarnspedagogik ansvarar för att planera, anteckna och genomföra stödet.

Allmänt stöd ges i barnets egen grupp genom personalens samarbete. Stöd införs genast då behovet kommit fram. Som hjälp vid planeringen av stödet används Stödmenyn (bilaga 11). Vid behov kontakter läraren i småbarnspedagogik specialläraren och de utreder tillsammans hur man bäst ska gå vidare med barnets ärenden.

Barnets plan uppgörs i samarbete med vårdnadshavarna med beaktande av barnets åsikter genom hörande blanketten (bilaga 4). I diskussionen kommer man överens om stödarrangemangen och metoderna.

Man beslutar om de praktiska arrangemangen kring intensifierat stöd utifrån barnets bästa. Hur och var det intensifierade stödet ges planeras i samråd med vårdnadshavarna.

Innan chefen för småbarnspedagogiken fattar ett förvaltningsbeslut om intensifierat stöd uppdaterar läraren och specialläraren inom småbarnspedagogik, vårdnadshavarna och eventuella andra experter (till exempel talterapeut, hälsovårdare på rådgivningen, språk- och kulturlärare inom småbarnspedagogiken) barnets plan och avgör behovet av stöd. Om det konstateras att barnet behöver intensifierat stöd ber specialläraren enhetens chef att organisera ett hörande med vårdnadshavarna, vid behov eventuellt med hjälp av en tolk. Vårdnadshavarna ska få en skriftlig kallelse till hörandetillfället.

Under hörandetillfället går man igenom ärenden i anslutning till stödarrangemangen med beaktande av vårdnadshavarna och deras åsikter (bilaga 12). Med hänsyn till barnets ålder och utvecklingsnivå får barnet uttrycka sin åsikt antingen vid hörandetillfället eller via sin vårdnadshavare.

Efter hörandetillfället skickar enhetens chef hörandeblanketten, kopior av barnets plan och kopior av eventuella expertutlåtanden till stadens registratur. Chefen för småbarnspedagogik fattar ett förvaltningsbeslut i ärendet. Beslutet skickas till vårdnadshavarna elektroniskt samt delges enhetens chef och specialläraren inom småbarnspedagogik.

Läraren inom småbarnspedagogik kallar samman de personer som deltar i uppgörandet samt uppföljningen och utvärderingen av barnets plan. Läraren har som uppgift att uppgöra barnets plan tillsammans med specialläraren. I barnets plan antecknas även eventuella social- och hälsovårdstjänster som barnet får om det är väsentlig för arrangemangen i småbarnspedagogiken. Eventuella expertutlåtanden används då man uppgör barnets plan tillsammans med vårdnadshavarna.

Expertutlåtanden som berör barnet ska lämnas in till specialläraren. Då barnet flyttar från en grupp eller enhet inom småbarnspedagogiken till en annan inom kommungränserna ser specialläraren till att specialläraren i den mottagande enheten får utlåtandena. Om barnet flyttar till en privat enhet inom småbarnspedagogik eller från en kommun till en annan har vårdnadshavarna ansvaret för att förmedla utlåtandena. Sådan information som är nödvändig för arrangemangen inom småbarnspedagogiken kan överföras från den gamla enheten till den nya oberoende av tystnadsplikten.

Intensifierat stöd arrangeras inom småbarnspedagogiken enligt hur det dokumenterats i barnets plan. I barnets plan antecknas vem som ansvarar för stödarrangemangen och på vilket sätt dessa ordnas.

Effekten av det intensifierade stödet utvärderas minst en gång om året och alltid vid behov. I utvärderingen deltar läraren och specialläraren inom småbarnspedagogik samt vårdnadshavarna. Ifall det konstateras att intensifierat stöd inte längre behövs, avslutas stödet genom ett förvaltningsbeslut. Ifall det konstateras att det intensifierade stödet inte räcker till, startas processen för att fatta ett förvaltningsbeslut om särskilt stöd. Specialläraren ber enhetens chef att arrangera ett hörandetillfälle för vårdnadshavarna och att efter det leverera dokumenten till stadens registratur. Chefen för småbarnspedagogik fattar ett förvaltningsbeslut i ärendet. Beslutet skickas till vårdnadshavarna elektroniskt samt delges enheten chef och specialläraren.

Man beslutar om de praktiska arrangemangen kring särskilt stöd utifrån barnets bästa. Hur och var det särskilda stödet ges planeras i samråd med vårdnadshavarna.

Ifall barnets behov av stöd är särskilt stöd, kan barnet få det även om hen inte tidigare haft intensifierat stöd. Processen för ett förvaltningsbeslut om införande av särskilt stöd är likadan som vid intensifierat stöd.

Läraren inom småbarnspedagogik kallar samman de personer som deltar i uppgörandet samt uppföljningen och utvärderingen av barnets plan. Läraren har som uppgift att uppgöra barnets plan tillsammans med specialläraren. I barnets plan antecknas även eventuella social- och hälsovårdstjänster som barnet får om det är väsentlig för arrangemangen i småbarnspedagogiken. Eventuella expertutlåtanden används då man uppgör barnets plan tillsammans med vårdnadshavarna.

Expertutlåtanden som berör barnet ska lämnas in till specialläraren. Då barnet flyttar från en grupp eller enhet inom småbarnspedagogiken till en annan inom kommungränserna ser specialläraren till att specialläraren i den mottagande enheten får utlåtandena. Om barnet flyttar till en privat enhet inom småbarnspedagogik eller från en kommun till en annan har vårdnadshavarna ansvaret för att förmedla utlåtandena. Sådan information som är nödvändig för arrangemangen inom småbarnspedagogiken kan överföras från den gamla enheten till den nya oberoende av tystnadsplikten. Vi returnerar expertutlåtandena till vårdnadshavarna då klientrelationen avslutas.

Särskilt stöd arrangeras inom småbarnspedagogiken enligt hur det dokumenterats i barnets plan. I barnets plan antecknas vem som ansvarar för stödarrangemangen och på vilket sätt dessa ordnas.

Effekten av det särskilda stödet utvärderas minst en gång om året och alltid vid behov. I utvärderingen deltar läraren och specialläraren inom småbarnspedagogik samt vårdnadshavarna.

Ifall det konstateras att särskilt stöd inte längre behövs, avslutas stödet genom ett förvaltningsbeslut och fortsätter som intensifierat eller allmänt stöd. Specialläraren ber enhetens chef att arrangera ett hörandetillfälle för vårdnadshavarna och att efter det leverera dokumenten till stadens registratur. Chefen för småbarnspedagogik fattar ett förvaltningsbeslut i ärendet. Beslutet skickas till vårdnadshavarna elektroniskt samt delges enheten chef och specialläraren inom småbarnspedagogik.

Utifrån ett psykologiskt eller medicinskt utlåtande kan man ansöka om förlängd läroplikt för ett barn. I utlåtandet ska graden av funktionsnedsättning komma fram. I ett sådant fall startar specialläraren inom småbarnspedagogik processen för ett förvaltningsbeslut. Processen är annars likadan som den ovan beskrivna men undervisningschefen fattar beslutet. Samtidigt görs för barnet alltid också ett förvaltningsbeslut om särskilt stöd om barnet ännu inte har det.

Om ett barn i småbarnspedagogiken deltar i småbarnspedagogik eller förskola någon annanstans (till exempel på ett sjukhus) ansvarar läraren för kontakten till den som ordnar med småbarnspedagogiken/förskola samt barnets vårdnadshavare på ett överenskommet sätt. Vid behov kan specialläraren också delta i att hålla kontakt.

Läraren eller vid behov specialläraren ansvarar för planeringen av pedagogiska stödformer. Hela personalen i gruppen deltar planenligt och vid behov även specialläraren. De pedagogiska stödåtgärderna ordnas utgående från inkluderande principer.

Chefen för småbarnspedagogik fattar besluten om strukturella stödåtgärder.

Vid behov fattas ett förvaltningsbeslut om vårdstödformer. Om barnet behöver medicinering i småbarnspedagogiken, uppgörs för barnet en Plan för läkemedelsbehandling inom småbarnspedagogiken (bilaga 13).

Då man planerar stödåtgärder för ett barn, dokumenterar läraren dessa i barnets plan, vid behov i samarbete med specialläraren. Både vårdnadshavarna och barnet med beaktande av ålder och utvecklingsnivå får vara med i en diskussion om stödåtgärderna.

7.1. Utvärdering och utveckling av verksamheten inom småbarnspedagogiken

Den lokala planen för småbarnspedagogik kompletteras och förtydligas med verksamhetsplanen som alla enheter uppgör (bilaga 1). Verksamhetsplanerna som enheterna för småbarnspedagogiken utarbetar varje år före den 15.9 preciserar hur man förverkligar planen för småbarnspedagogiken i varje enhet med beaktande av den enskilda enhetens särdrag. Utöver verksamhetsplanerna utarbetar grupperna ett Teamets pedagogiska avtal (bilaga 2).

Man följer upp hur stödet för barnet verkställs samt utvärderar och utvecklar det via barnets plan i samarbete med vårdnadshavarna. Den här processen beskrivs närmare i kapitel 5.

Grankulla genomför regelbundet en kundenkät för småbarnspedagogiken i samarbete med de andra kommunerna i huvudstadsregionen. Enkäten genomförs vartannat år och innehåller delar för vårdnadshavarnas synpunkter och delar där barnens synsätt kartläggs. Enkätresultaten används för utveckling av tjänsterna både inom staden och inom de olika enheterna.

Utvärderingsenkäten som Grankulla använder finns som bilaga (bilaga 14). Ledningen för småbarnspedagogiken väljer varje år tre indikatorer som används för att utvärdera verksamheten. Utöver det väljer även gruppen själv en indikator för att utvärdera verksamheten. Enhetens chef gör ett sammandrag av utvärderingens resultat i sina enheter för ledningen inom småbarnspedagogiken. Dessutom publicerar alla enheter inom småbarnspedagogiken de mest centrala resultaten från utvärderingen till exempel på sina hemsidor. År 2023 torde man kunna ta i bruk det digitala kvalitetsutvärderingssystemet Valssi samt utvärderingsportalen från Nationella centret för utbildningsutvärdering. De valda indikatorerna inom småbarnspedagogiken följs upp i anslutning till delårsrapporten och bokslutet samt med verktygen inom informationsbaserad ledning.

BILAGOR:

BILAGA 1: Verksamhetsplan för småbarnspedagogik

BILAGA 2: Teamets pedagogiska avtal

BILAGA 3: Barnets plan för småbarnspedagogik (Utbildningsstyrelsens modellblankett)

BILAGA 4: Barnets delaktighetsblankett

BILAGA 5: Plan för miljöfostran

BILAGA 6: Handbok för språklig, kulturell och åskådningsmässig medvetenhet inom småbarnspedagogiken

BILAGA 7: Känsloernas och Kompisfärdighetens stig

BILAGA 8: Säkerhetsplan

BILAGA 9: Antimobbningsplan

BILAGA 10: Blanketten för sektorsövergripande samarbete

BILAGA 11: Stödmenyn

BILAGA 12: Hörandeblankett gällande stöd

BILAGA 13: Plan för läkemedelsbehandling inom småbarnspedagogik och förskola

BILAGA 14: Utvärderingsblankett

LÄNKAR:

Föra barnen på tal- metoden: <https://mieli.fi/sv/material-och-utbildningar/material/fora-barnen-pa-tal-loggbockerna/>

SpråkPeda: <https://www.utu.fi/fi/yliopisto/kasvatustieteiden-tiedekunta/opettajankoulutuslaitos/kieli-ja-kulttuuritietoinen-opetus>